Anul 36 — BUCUREŞTI, la 15 Mai 1938 — Nr. 19

LIBERTATEA

—Foaie pentru săteni şi muncitori, întemeiată la Orăştie, în anul 1902—

„LIBERTATEA" ESTE PROPRIETATEA FAMILIEI MOŞTENITOARE ALUI ION I. MOTA

Redactor răspunzător: GAVRIL POP

PREŢUL FOII ESTE: 120 Lei pe un an, 60 Lei pe ½ an, 30 Lei pe 3 luni.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA „LIBERTATEA" (Moţa) BUCUREŞTI I. — Calea Victoriei 63. unde se vor trimite orice scrisori pentru redacţie precum şi cererile sau banii pentru abonamente.

Apare în fiecare Duminecă

Preţul unui număr 2 Lei

A murit Octavian Goga

In castelul dela Ciucea a încetat din viaţă, Sâmbătă în 7 Mai, poetul Octavian Goga, fost ministru şi ministru preşedinte al guvernului Ţării. Lovit de o boală cruntă în ziua de Miercuri 4 Mai anul de faţă, cu toate ajutoarele date de cei mai aleşi doctori ai ţării, Octavian Goga nu a putut fi scăpat.

Poetul Octavian Goga a jucat un rol hotărâtor în preajma intrării României în marele războiu. In timpul netralităţii s'a refugiat la Bucureşti dimpreună cu gazetarii ardeleni: Preot Ioan Moţa, Sebastian Bornemisa, Eugen Goga, Vasile C. Osvadă, Onisifor Ghibu, Vasile Stoica, Iosif Schiopu etc. de toţi vreo 12 inşi, cu cari dimpreună a început o propagandă vie pentru intrarea României în războiu alături de Antantă.

In Bucureşti pe acea vreme ieşia o gazetă cu numele „Epoca", condusă de Nicolae Filipescu, Take Ionescu şi Simion Mândrescu. In ziarul „Epoca" Octavian Goga a scris o serie de articli intitulaţi „Ardealul vorbeşte", articli iscăliţi şi de toţi gazetarii ardeleni refugiaţi la Bucureşti. In aceşti articli, poetul Octavian Goga cerea răspicat intrarea în război alături de Antantă împotriva Austro-Ungariei, apăsătoarea de veacuri a fraţilor şi părinţilor aflători acolo. Propaganda aceasta a avut un răsunet uriaş în rândurile românilor din Vechiul Regat. Pe străzile Bucureştiului zeci de mii de glasuri cereau eliberarea Ardealului, iar Octavian Goga, având alături pe ardelenii refugiaţi, ţinea vorbiri înflăcărate, cari cădeau grele la inima fraţilor de dincolo de Carpaţi şi cari storceau lacrimi.

Era o îndrăzneală eroică fapta pe care o săvârşea Octavian Goga dimpreună cu românii ardeleni aflători în Bucureşti. Ei nu se mai gândeau, că familiile rămase în Ardeal puteau cădea pradă furiei nestăpânite a ungurilor, cari aveau cunoştinţă de acţiunea pe care o duceau refugiaţii la Bucureşti. Ţinta lor însă nu putea fi oprită de aceste gânduri şi cereau cu toată hotărârea să se dee României hotarele mărite.

După intrarea în război, Octavian Goga, însoţit de câţiva delegaţi, a plecat la Paris unde a aranjat atmosfera favorabilă pentru lărgirea hotarelor României Mari.

Visul poetului Octavian Goga, cântat aşa de duios în minunatele sale poezii, s'a împlinit. România s'a întregit aşa cum a visat-o dânsul, în hotarele ei mari. Dar România nu a ajuns pe deplin în mânile fraţilor săi Români, şi de aceea, după război Octavian Goga a purtat o luptă aprigă împotriva streinilor cari ne stăpânesc ţara.

In istoria luptelor noastre naţionaliste Octavian Goga este norocosul ardelean care a avut prilejul să prezideze cel dintâi guvern de nuanţă naţionalistă de dreapta, deşi de scurtă durată.

Plecarea lui din lumea aceasta este tristă. In aceste timpuri grele prin care trece ţara, Octavian Goga era omul chemat să mai facă înfăptuiri. Dar s'a stins în floarea luptei, când şi-a văzut împlinit un singur vis al vieţii sale... Visul pentru care a plâns amarnic în tânguitoarele sale poezii.

Avem un vis neîmplinit
Copil al suferinţei
De jalea lui ne-au răposat
Şi moşii, şi părinţii...

Pentru alesele sale fapte săvârşite în sbuciumata lui viaţă, pentru jertfa dusă spre binele neamului, Ţara i-a dat cea mai înaltă a sa cinste, ducându-l la lăcaşul de veci în funeralii naţionale.

20 de ani dela Unirea tuturor Românilor

In 10 Mai s'au împlinit 20 de ani de când hotarele României au fost trase aşa cum sunt astăzi. Jertfe neîncheipuit de mari au trebuit să se facă pentruca acest vis, al moşilor şi părinţilor noştri, să se împlinească. Au trecut aceşti ani ca o clipă. Privim îndureraţi la osemintele cari zac în glia ţării noastre. Cei 800 de mii de morţi au închis lumina ochilor, feriţi că vor da moştenitorilor o ţară nouă, o ţară liberă. Privim cum unul după altul se duc toţi aceia cari au luptat pentru întregirea **hotarelor**. Privim cum rând pe rând se prăbuşesc în odihna vecinică a tăcerii aceia cari au întrevăzut desrobirea din jugul asupritor.

Ziua de 10 Mai trebue să fie totuş ziua bucuriei. Toată suflarea românească tresaltă de mulţămire în această zi a liberării noastre. Hora Unirii trebue să cânte răsunător peste toate necazurile cari ne apasă în clipa de faţă.

Şi să nădăjduim şi altă zi de 10 Mai, aşa cum sufletul nostru o doreşte, pentru care să tresară toţi morţii cari au căzut până în preajma anului 1918.

—o—

Vrem să fim piatra de hotar a păcii în această parte a lumii...

Consiliul Micii Inţelegeri, care a avut loc la Sinaia, a luat sfârşit. Miniştrii Cehoslovaciei şi Jugoslaviei au plecat spre ţările lor. Viitoarea şedinţă a Micii Inţelegeri va avea loc în luna August din anul acesta, în oraşul Bled din Jugoslavia.

Puterile Europei au urmărit cu vădit interes Conferinţa Micei Inţelegeri.

Strânsa prietenie dintre Cehoslovacia, Jugoslavia şi România, cât mai ales puterea acestei prietenii, nu este un lucru de neluat în seamă. De aceea ziarele streine se ocupă pe larg de hotărârile luate la sfârşitul conferinţei.

Consiliul permanent al Micei Inţelegeri s'a ocupat de toate chestiunile politice din vremea din urmă. S'a ocupat de acordul anglo italian, pe care l socoteşte drept un mare pas spre întărirea păcii. Faţă de Liga Naţiunilor, Mica Inţelegere va purta aceeaş prietenie ca şi în trecut. Un ziar englez scrie că la Liga Naţiunilor, Cehoslovacia şi Jugoslavia se vor împotrivi plângerii adresate de jidani împotriva României şi vor respinge această plângere ca fiind neîntemeiată.

In ce priveşte chestiunea germanilor sudeţi din Cehoslovacia, Mica Inţelegere crede că Cehoslovacia este stăpână peste supuşii săi, astfel că singură este în drept să-şi facă rânduială în casa sa.

Mica Inţelegere slujeşte pacea. In această parte a Europei nu se vor produce neînţelegeri. Ea doreşte ca şi în altă parte a Europei să fie tot aşa de strânsă prietenia. Mica Inţelegere socoteşte că este o piatră de hotar a păcii în această parte a Europei şi o putere care trage greu în cumpăna păcii din lumea întreagă.

Aceste hotărâri ale Consiliului Micei Inţelegeri au fost primite de toată lumea cu vădită mulţumire.

INTRE FRANTA ŞI GERMANIA

Ne vom bate cu uriaşul poporul german — a spus un fost ministru francez

Când cancelarul Hitler a recunoscut plângerile germanilor sudeţi din Cehoslovacia, Franţa i-a trimis Germaniei răspunsul acesta: Dacă te vei amesteca în treburile Cehoslovaciei, vom sări cu armele. Vom apăra independenţa Cehoslovaciei, chiar dacă ar fi să aprindem focul unui nou război..

La acest răspuns, fostul ministru preşedinte Tardieu a scris următoarele: »S'a spus că ne vom lupta pentru Negus (împăratul Abisiniei), că ne vom lupta pentru Barcelona. In cazul când Cehoslovacia va fi atacată de Germania şi s'ar ajunge la război, la care Franţa ar lua parte, atunci ne batem oare pentru Cehoslovacia? Nu. Tot aşa cum în 1914 nu ne-am bătut pentru Serbia, aşa nu ne vom bate nici pentru Cehoslovacia.

Ne vom bate cu uriaşul popor German care are 70 de milioane de locuitori«.

Şi pe bună dreptate. Intre Franţa şi Cehoslovacia stă o înţelegere ca şi între oricare altă ţară. Nici chiar legătură de sânge nu-i uneşte. Este de mirare cum sare Franţa şi ameninţă cu războiu atunci când nici un interes nu o leagă de Cehoslovacia! De ce nu a sărit cu război când Hitler a alipit Austria la Germania?

Aceste fapte au un deosebit tâlc. Franţei i-s'a făcut frică de mereu crescânda întărire a Germaniei. Şi ca să nu facă cu Cehoslovacia ceeace a făcut mai deunăzi cu Austria, Franţa ameninţă cu războl.

Adecă, dacă te mai pun păcatele pe tine Germanie să-mi strici, a doua oară, rosturile în Europa, îţi voi arăta eu ţie.,. Iar Hitler nu mai poate de frică...

Italia i-a arătat lui Hitler nemăsurata ei putere

— Inălţimile văzduhului, fundul mărilor, toate stau sub stăpânirea fascistă. Puterea armatei de uscat. Hitler a rămas minunat de cele ce a văzut —

Am făgăduit cetitorilor noştri că îi vom înştiinţa cu tot ceeace s'a petrecut în Italia decum a intrat Hitler acolo şi până ce s'a întors. Ne ţinem de cuvânt.

In seara sosirii, convoiul a plecat până la palatul Quirinal, reşedinţa regelui împărat, unde a rămas cancelarul Hitler peste noapte. In ziua a doua, dis de dimineaţă, dimpreună cu Mussolini s'au dus la Altarul Patriei unde doarme Soldatul Necunoscut. Aici au pus o cunună de flori adusă din Germania. După aceea au plecat dimpreună la palatul Veneţia, locuinţa Ducelui Mussolini.

Sfat între patru ochi

In odaia de lucru dela palatul Venezia, dnii Hitler şi Mussolinii s'au sfătuit cu uşile închise. Sfatul a ţinut un ceas şi jumătate. Toată parada minunată care s'a pregătit în Roma pentru primirea lui Hitler a fost făcută numai pentru acest *„ceas şi jumătate"*. A fost deajuns timpul acesta scurt, ca cei doi, în mâna cărora se află soarta Europei, să-şi spue ce aveau de spus.

Desigur că taina celor sfătuite de dânşii în palatul Venezia, taină va rămânea. Se străduesc gazetele să spună să, afirme chiar, că ştiu ce şi-au spus unul altuia cei doi oameni de stat. Nouă nu ne vine a crede. Dar să încrestăm şi noi ce zic gazetele streine.

Impărţirea Europei în două

Spun gazetele, mai ales cele franceze, că Hitler şi Mussolini ar fi împărţit Europa în două. In partea de Apus, dela Austria încolo „să lucreze" Germania iar în partea de Răsărit, până la Rusia, »să lucreze» Italia. Cuvântul »să lucreze» poate avea mai multe înţelesuri. Ar putea spune că să lucreze pe tărâm politic, economic sau altfel. Ori ar putea să lucreze cu gând de a stăpâni aceste părţi ale Europei. Acest lucru nu l'au putut întări nici gazetele. Şi nici nu l vor putea.

Au mai scris gazetele că şi soarta Cehoslovaciei a fost pecetluită în consfătuirea dela palatul Venezia. Adecă cele 4 milioane de germani sudeţi din Cehoslovacia, în cel mai apropiat timp, vor fi alipiţi la Germania. Tot vorbe de clacă! Alte gazete, şi cele mai multe, spun că Hitler şi Mussolini au întărit în chip simţitor pacea. Ei luptă din răsputeri pentru pace. Acest fapt îl credem şi îl întărim şi noi.

Armata de uscat

In după masa aceleiaşi zile, Hitler a fost condus cu mare alai afară din Roma, pe câmpul de aviaţie Cecelo unde s'a desfăşurat parada militară. O armată de 50 de mii de tineri fascişti, având în frunte 120 de muzici militare cu patru mii de goarne. A fost o privelişte mişcătoare. Ajunşi prin faţa lui Hitler, tinerii salutau cu baionetele scoase în vânt. Pe deasupra, în văzduh, zburau necontenit sute de aeroplane, cari scriau pe cer puterea nemăsurată a Italiei. După armata tinerilor au urmat 10 divizii de călări, apoi altă divizie de motoare repezi, tancuri şi tunuri pe motor. Cu un cuvânt toată puterea Italiei. Cei cari se aflau de faţă, gazetari şi oameni de stat spun, că pe faţa cancelarului Hitler s'a întipărit un zâmbet de mulţămire dar şi de mirare. Dânsul nu şi-a putut închipui că armata italiană este aşa de bine închegată. Şi când ne mai gândim că în caz de războî Italia poate pune sub arme 9 milioane de soldaţi! Intr'adevăr mare putere.

Pe marea dela Napoli

Oraşul şi portul Napoli este locul de adăpost al flotei italiene. Intreagă puterea de pe mare a Italiei aştepta sosirea lui Hitler. Intrarea cancelarului în port însoţit de regele—împărat, de fiul moştenitor, de Mussolini şi înireagă suita, a fost salutată cu 101 lovituri de tun. Şi aici privelişiea era neasemuită. Cât puteau petrece ochii pe întinsul mării sute de vapoare de război îşi legănau alene trupurile negre, uriaşe. Dar minunate sunt submarinele. Minunate şi groaznice. Minunate pentru frumseţea trupului lor subţire şi groaznice pentru faptele lor. Italia are cea mai puternică armată de submarine. Aceste vapoare, care cutreeră cu mare iuţeală fundul mărilor, sfrederesc şi scufundă cele mai grele vapoare de război. De aceea în războiul de pe mare, submarinele sunt înspăimântătoare.

Germania cere colonii

Cea mai de seamă parte a consfătuirii dintre Hitler şi Mussolini a fost problema coloniilor. Germania de multă vreme cere colonii. Ea nu cere colonii care să fie luate dela alte ţări, ci numai acelea cari le-a avut înainte de război şi cari nu sunt în stăpânirea nimănui. Aceste colonii se află în partea de miazăzi a Africei.

Cererea Germaniei nu a fost luată în seamă în trecut de puterile cele mari ale Europei, de Anglia şi Franţa. Iată cum au motivat ele faptul acesta: Germania şi aşa este puternică. Dacă îi dăm şi colonii, va deveni mai puternică decât noi. Lucrul acesta nu-l vrem...

Anglia şi Franţa să nu uite însă, că Germania va lua cu puterea ceea ce nu i se dă de bună voie. Mai ales că are în sprijinul său şi pe italieni.

Unde va fi atunci pacea atât de mult trâmbiţată de Anglia şi Franţa?

—o—

DE TOATE

Beţivi nu glumă.

Mladenova este târgul celor mai beţivi oameni din lume. El se află la o mică depărtare de Belgrad în Jugoslavia. Se spune că locuitorii acelui târg, din lipsă de altă ocupaţie, beau. Au alcătuit chiar şi o societate, în care sunt primiţi ca membri numai oamenii cari pot bea mult. Preşedintele societăţii se alege prin concurs. Iată cum: Se adună în localul societăţii cei cari pot bea mai bine şi se iau la întrecere. Acela care îi bate pe toţi este proclamat preşedinte.

De trei ani încoaci preşedintele acestei interesante societăţi este un oarecare Tugomir Rubovici. In vremea din urmă s'a ridicat din târg un alt concurent care avea de gând să-l alunge din preşidenţie. Tugomir s'a mâniat şi a chemat pe potrivnicul său la întrecere. A beut Tugomir mai mult decât toţi preşedinţii dinaintea sa şi a rămas şi pe mai departe preşedinte, dar numai câteva clipe, căci a căzut sub masă şi nu s'a mai trezit. Ii plesnise stomacul de atâta beutură.

Floarea care a lăcrămat

Pe marginea drumului pe care îşi ducea Isus crucea spre Golgotha, locul răstignirii, deoparte şi de alta florile se aşterneau la pământ. Numai floarea »coroana imperială» stătea semeaţă, cu capul în sus, privind convoiul lumii care urca dealul. Ajungând Isus în preajma florii, a atins-o cu haina sa. Floarea s'a îndoit până la pământ şi a plâns cu lacrimi fierbinţi.

Se spune că de atunci, această floare care trăeşte în părţile de miazănoapte, când ese din pământ primăvara, îşi ridică petalele spre cer, apoi se apleacă şi lăcrimează. După câteva clipe începe să se veştejească.

Măcelarul de oameni

Unii ucigaşi sunt de-o cruzime care întrece pe aceea a fiarelor sălbatice. Un asemenea criminal se află în oraşul Cleveland din America unde poliţia nu poate da de urmă. In cei din urmă doi ani, »măcelarul fantomă», cum şi-a dat el însuşi numele, a omorât 11 femei. Uciderea lor o da de ştire poliţiei aruncând câte o mână cu un picior în stradă. După câteva zile îi arunca trupul întreg.

Cum va da seama de fărădelegile sale în faţa lui Dumnezeu, acest ucigaş nelegiuit?

Şapte copii deodată

A născut o femee din insula Cuba care aparţine Americei de Sud. Numărul naşterilor de gemeni mulţi sunt foarte rare. In ultimii cinci ani însă au fost dese. Acum cinci ani, o femee din America a născut 5 fetiţe, cunoscute azi sub numele de surorile Dionne. Americanilor le sunt atât de dragi încât le acopere cu toate bunătăţile. Se spune că fiecare dintre cele 5 surori are o avere de 30 milioane. Părinţii lor când s'au născut copilele, erau foarte săraci.

In anul trecut şi la noi în ţară, o femee din jud. Romanaţi, a născut 4 copii cari nu au trăit decât câteva zile.

Se spune că cei şapte copii născuţi în insula Cuba sunt sănătoşi. Cu darul ales s'a învrednicit Dumnezeu faţă de familia aceea!

Părul balcanic

Artiştii dela o mare societate din America, atunci când joacă pe scenă, trebue să-şi pună păr şi mustăţi. Un cercetător a căutat de unde aduc artiştii părul, căci el este de om. S'a aflat că din Balcani. Spunea cercetătorul că în Balcani sunt crescători de păr, cari îl vând pe preţ bun. Ţara din Balcani de unde cumpără părul nu a spus o. Sau n'a vrut să ni-o spună nouă, căci şi noi ne aflăm în Balcani.

Dela noi pot cumpăra marfa aceasta căci avem de întrecut.

Pilde creştineşti

Cununa virtuţii.

Un înţelept din vechime, care toată viaţa luptase şi biruise toate pornirile rele, ieşi într'o zi la plimbare, având în jurul capului o coroană verde de stejar.

Nişte trecători îl opriră, spunându-i:

—«Numai vitejilor din războaie se cuvine aceasta...«

Iar el le-a răspuns:

—»Oameni buni, eu am biruit duşmani mai tari şi mai cumpliţi decât cei de pe câmpul de luptă. Am biruit sărăcia, am înfrânt lenea, am gonit trufia, am zdrobit patimile trupeşti...«

Cei cari strigară asupra lui rămaseră ruşinaţi la aceste vorbe, dându-şi seama că înţeleptul acela avea dreptate.

Sămânţa clevetirii

Spovedindu-se într'o zi, o femeie clevetitoare zise duhovnicului că ei nu i-se pare afăta de mare păcatul clevetirii.

Atunci părintele îi zise:

—»Mergi acasă ia nişte seminţe de scăieţi, şi aruncă-le în grădină.«

Femeia făcu aşa, iar după o vreme merse iarăşi la preot şi-i zise:

—»Am aruncat seminţele de scăieţi...«

—»Bine, du-te acum şi le strânge...«

Femeia se duse, dar, fireşte, nu putu strânge seminţele, că acuma grădina era toată năpădită de scaieţi. Veni din nou la preot.

Părintele îi zise:

—»Iată, femeie, aşa ai făcut tu cu clevetirile tale. Le-ai aruncat în grădina sufletelor oamenilor, înapoi nu le-ai mai putut lua, iar ele au prăsit scaieţi peste tot locul... Mergi aşa dară, şi să nu mai cleveteşti«

»Suntem străini şi călători«

Intr'o zi, un biet călător, străin şi sărac, poposi la casa unui om şi-i ceru adăpost.

—»Casa mea nu-i han«, îi răspunse omul acela rău şi sgârcit — şi-l goni.

Călătorul îi zise atunci:

—»Mai înainte de a pleca de aici, îngădue-mi să-ţi pun trei întrebări».

Sgârcitul încuviinţă, că doar nu dădea nimic.

Călătorul îl întrebă:

— »Cine a locuit înaintea dumitale în casa asta«?

—»Tata...«

—»Dar înainte de dânsul?«

—»Bunicul...«

—»Dar după dumneata, cine va locui în ea?«

—»Copiii mei...«

Atunci săracul zise:

—»Precum se vede, în casa aceasta a dumitale, nu stă nimenea statornic. Unii se duc şi alţii vin... Aşa suntem noi pe lumea asta: călători şi străini...«

Sgârcitul fu atins în suflet de aceste vorbe şi primi să adăpostească pe călătorul acela sărac...

Şi de atunci, niciodată n'a mai alungat dela sine pe nimeni.

Dr. Al. Lascarov Moldovanu

Şi 20 la sută este prea mult!...

— Pe drept ar fi ca jidovii să ocupe locurile în întreprinderi, în raport cu procentul lor faţă de poporul în mijlocul căruia trăesc. Şi tot după acelaş procent să aibă drept şi la plată! —

Ungurii au trecut de curând prin Saturile ţării un plan de lege foarte sănătos. Despre acest plan de lege am scris şi în numărul trecut al foii. Reamintim pe scurt cetitorilor acest plan de lege, ca să putem scrie despre o altă lature a lui, în ce priveşte chestiunea jidovească, nu numai în Ungaria ci în toate ţările din lume.

Ca să sfârşească odată cu chestiunea jidovească, Ungurii au ales o comisie care a hotărât, ca în toate întreprinderile din Ungaria, jidovii să ocupe 20 de procente iar ungurii 80. Din întreg capitalul unei fabrici sau a unei intreprinderi, jidovii nu pot lua mai mult de 20 de procente.

Este prea mult şi atâta! Acest lucru nu îl spunem pentru-că am purta ură neamului jidovesc! In Ungaria de pildă, nu credem că pot fi mai mult de 10 procente jidovi. Ei bine, aceste 10 procente de jidani vor ocupa 20 de procente din totalul slujbelor în Ungaria. Asta nu-i cu drept! Cu drept ar fi ca jidovii să ocupe slujbele numai în raport cu procentul în care se află ei în ţara respectivă. Adecă, dacă în Ungaria se află 10 procente jidovi, 10 procente să ocupe în slujbe. La fel în Jugoslavia ori în altă ţară.

In Germania se află vre-o 4 sute de mii de jidani la o populaţie germană de 70 de milioane. Făcută socoteala în procente ar veni cam 1 la sută. Care ar fi dreptatea în Germania, ca 1 procent de jidani fiind, să ocupe 20 de procente din slujbele din fabrici sau din alte intreprinderi?

Tot aşa şi cu capitalul. In Ungaria aproape întreg capitalul din fabrici este în mâni jidoveşti. Ce folos că într'o fabrică sunt o mie de muncitori cari toţi laolaltă nu iau o plată mai mare ca şi 10 funcţionari înalţi, toţi jidani! De acuma vor lua numai 20 la sută din întreg capitalul. Dar nici asta nu-i cu dreptate! Să iee şi din bani numai atâtea procente cât reprezintă procentul lor în Ungaria!

La noi în România este lucru ştiut că aproape toate intreprinderile mari comerciale şi industriale sunt în mâni jidoveşti. Chiar dacă nu ocupă jidovii cel mai mare procent în slujbe, capitalul însă este o mie la sută în mânile lor. In România jidanii se urcă la 7 procente ca număr, adecă un jidan la 7 români. Pe drept ar fi ca şi la noi slujbele şi capitalul să între în mâni jidoveşti numai în raport de 7 la sută. Dar în situaţia în care suntem, am fi mulţumiţi dacă s'ar face şi la noi un plan de lege ca în Ungaria. Chiar 20 de procente să se aplice şi la noi şi am fi foarte mulţumiţi. Putem nădăjdui oare că vom lua cândva şi noi pilda Ungariei?

Se desfiinţează Curţile cu Juraţi şi în locul lor se introduce pedeapsa cu moartea

In săptămâna trecută a avut loc la Ministerul Justiţiei o consfătuire de mare importanţă. La consfătuire au luat parte mai mulţi consilieri dela Inalta Curte de Casaţie sub preşedenţia dlui Dinu Simian secretar general al Ministerului Justiţiei. Scopul acestei sfătuiri a fost modificarea Codurilor penale »Carol II« şi punerea lor în legătură cu Constituţia cea nouă.

Comisiunea a hotărât ca să fie înlocuite Curţile cu juraţi, iar în locul lor să fie introdusă pedeapsa cu moartea.

Pentru naţional socialişti, evreii au fost, sunt şi vor rămânea duşmani

Unii au crezut că în Germania s'a sfârşit lupta împotriva jidovilor. Cei cari credeau acest lucru mai adăugau că Hitler ar fi fost cumpărat ori chiar silit de jidani să-şi înceteze lupta. Ieftină socoteală! Hitler să fie cumpărat de jidani. Opt zeci de milioane de nemţi să fie cumpăraţi de cinci sute de mii de jidani. Numai asta nu o putem crede.

De altfel ziarul organizaţiei trupelor de asalt germane scrie: Un om poate să-şi părăsească religia, neamul, dar el tot acelaş rămâne. Jidanul se va schimba el în german, în francez ori chiar în abisinian, el tot jidan rămâne.

Pentru naţional socialişti, evreii au fost, sunt şi vor rămânea duşmani!

Putea-vom zice oare încurând şi noi acest lucru?

Să punem mai multă grijă pentru ridicarea stării sătenilor

De câte ori vorbim despre nemăsuratele necazuri prin cari trece populaţia dela sate ni se răspunde că sătenii o duc bine. Că nu duc lipsuri. Trăesc în belşug. Aşa belşug nu dorim nimănui.

In locul acesta am încrestat nu demult o statistică adânc grăitoare asupra stărilor dela sate. Spuneam atunci că peste 50 la sută dintre gospodăriile dela sate nu au vacă de lapte. Am aflat sate din judeţele Dolj şi Gorj unde la 6 sute de gospodării de abia 30 au vacă cu lapte.

Asociaţia generală a medicilor veterinari vine acuma să întărească spusele noastre. Statistica spune că din toate suprafeţele cultivabile din ţară de abia 6 procente sunt semănate cu furaje. Intr'un judeţ agricol de 250 de mii de hectare arabile nu nunt decât 2 la sută nutreţuri.

Statistica aceasta desvăluie cel mai trist adevăr. Un rău pe care nu este îngăduit să-l ascundem ci mai degrabă să căutăm a-l îndrepta. Starea sătenilor nu se poate îndrepta, nu se poate ridica, decât printr'o acţiune hotărâtă, pornită de sus dela stăpânire. Indemnurile spuse cu jumătate gură nu au nici o ascultare în rândul gospodarilor. Pentru a le putea veni în ajutor, gospodarilor să li se dee ajutoare. Să primească unelte de lucru celor ce nu sunt în stare să-şi cumpere. Apoi să fie îndemnaţi cu asprime, nu cu blândeţe, ca să şi lucreze pământul în chip sistematic. Căci sărăcia satelor noastre nu pleacă din lipsa de pământ ori din lipsa de unelte agricole, ci porneşte din nepricepere. Din lene chiar. Săteanul sărac s'a obişnuit cu sărăcia. El nu se mai osteneşte să-şi îndrepte singur starea. Se va supăra la început, crezând că silindu-l îl neîndreptăţim. Dar mai pe urmă va veni el singur să recunoască binele care i s'a făcut.

RĂZBOAIELE

— Spaniolii naţionalişti înaintează, japonezii bat în retragere —

Guvernul englez a trimis o solie generalului Franco cu următoarea propunere: Anglia să fie mijlocitoare pentru o înţelegere de pace între Spania naţionalistă şi cea republicană. Generalul Franco a respins propunerea englezilor. Nici nu mai are rost o asemenea propunere, de vreme ce armatele naţionaliste înaintează biruitoare. *De altfel ţinta Angliei era următoarea:* Partea neocupată încă de trupele naţionaliste, provincia Catalonia şi Valencia, să rămână de sine stătătoare, sub conducerea unui guvern spaniol de stânga, în care să-şi poată vârâ nasul şi englezii. Planul acesta nu l-a putut îndupleca pe generalul Franco.

Cu toată vremea rea, trupele au înaintat pe o lungime de încă o sută de chilometri. Inaintarea se face foarte încet, mai ales că partea ocupată trebue curăţită de comunişti, cari produc dezordine.

*

In China

Lucrurile s'au întors. Situaţia armatelor japoneze este cât se poate de grea. Planul guvernului japonez era să ocupe China până în sărbătorile Crăciunului. Suntem în luna Mai şi japonezii sunt încă departe de a cuceri China. Guvernul japonez s'a îngrozit deabinelea de pierderile mari suferite în război. Până acuma au murit 130 de mii de soldaţi. Războiul costă în total un miliard trei sute milioane lire, număr care în banii noştri de abia se poate socoti. Situaţia economică a Japoniei este foarte grea. Producţia a scăzut la jumătate. Armatele chineze au prins curaj şi ajutor dela Ruşi şi bat mereu. De aceea se crede că o luptă hotărâtoare se va da în zilele acestea în localitatea Suceu. Altfel, amândouă ţările se vor apuca de un război de rezistenţă, pe care îl vom întâlni şi în anul ce vine, în luna Mai.

In Banat s'au revărsat câteva râuri făcând pagube mari

Vremea continuă a fi rea. In toată ţara plouă zi şi noapte. La munte plouă cu ninsoare. Lucrul câmpului a încetat aproape pretutindenea. Gospodarii sunt foarte necăjiţi, căci întârzie cu semănatul. Ceea ce au sămănat putrezeşte din cauza frigului.

In Banat s'au revărsat râurile Timiş şi Berezovia. Revărsarea Timişului a produs pagube mari în cartierele mai joase ale Lugojului cari au fost acoperite de apă. O femee s'a înecat. Mai multe sate dimprejurul Lugojului au fost acoperite de apă. Intreaga recoltă a fost distrusă pe o întindere de câteva zeci de mii de hectare pe valea Timişului.

Oraşele Bocşa Montană şi Reşiţa au rămas în întunerec. Comunicaţiile pe liniile ferate au fost întrerupte.

Vremea se veteşte tot mai rea. Un vânt foarte puternic bate dinspre miazăzi. Frigul este în creştere. La munte ninge. Cunoscătorii spun că schimbarea timpului ar fi în legătură cu cutremurul de pământ din Turcia. Dacă vremea va mai ţinea aşa încă 2 săptămâni, recolta din anul acesta va fi pe deantregul distrusă.

Frigul a făcut pagube mari şi la pomi. In cele câteva zile călduroase din luna lui April pomii au înflorit repede. Floarea a fost prinsă de frig şi a căzut. Au suferit pagube mai cu seamă grădinile cu caişi.

Din pricina frigului nu creşte iarba. Păşunile nu dau mâncare indestulătoare vitelor astfel că gospodarii sunt nevoiţi să cumpere nutreţ uscat. Cei mai mulţi, din lipsă de nutreţ, îşi vând vita din jug. Pe piaţă nutreţul este foarte scump.

Preţul cerealelor (bucatelor) a început să crească simţitor. Vremea rea a primejduit recolta porumbului şi a grâului din anul acesta. Rezerva de grâu nu trebue atinsă căci la toamnă va fi foarte scump. Tot aşa şi porumbul.

Dacă gospodarii nu vor putea sămăna la vreme porumb, decât să-l samene cu mare întârziere, mai bine să pună în loc măzăriche ori alte plante furajere, al căror preţ în iarnă este aproape cât a porumbului.

Urmările războiului

— Un fost ofițer ungur, rănit în război, nu mai doarme de 20 de ani —

Fostul ofițer ungur Pan Kern rănit în timpul războiului la cap de un glonte, de 20 de ani nu a mai închis ochii.

Ofițerul trăește acum cu familia sa într'un mic orășel din apropiere de Budapesta. In zilele trecute a fost chemat de un medic la Berlin, ca să-l examineze, căci medicii din lumea întreagă s'au străduit zadarnic să-l facă să doarmă. Intrebat de ziariști cum își petrece timpul, fostul ofițer a spus următoarele: »Imi împart timpul în trei părți. Ziua mă odihnesc atâta cât iau masa. Cele mai chinuitoare sunt nopțile. Seara citesc ziarele până ce toți ai casei adorm. Incep apoi să citesc cărți. Citesc mai cu seamă Biblia care nu mă obosește așa de mult. Așa îmi petrec noaptea. Nu doresc nimănui, nici celui mai mare dușman, viața pe care o duc. Să nu poți adormi o clipă este poate cea mai mare pedeapsă dată de Dumnezeu. Trebue să închid ochii 2 ceasuri pe zi, că așa mi au spus medicii. Dar nu izbutesc să adorm. De 20 de ani duc viața aceasta. Cât n'aș da să pot adormi măcar un ceas. Dar bunul Dzeu nu se îndură cu mine«.

Crunte nenorociri aduce războiul. Și unii tot îl mai doresc. Aceia nu au Dumnezeu.

Unde se află fostul cancelar austriac Schuschnigg

Svonuri felurite au circulat prin lume în legătură cu fostul cancelar Schuschingg al Austriei. Unii spuneau că l au omorât. Alții că a înebunit. Cei mai mulți că este internat într'un lagăr de concentrare, unde îl așteaptă osânda pentru crima de înaltă trădare. Toate s'au dovedit știri mincinoase. Schuschnigg este sănătos. El se află într'un orășel din Austria cu familia sa. Stă păzit de doi polițiști dar are îngăduire să iasă pe afară, să se preumble. Cancelarul Hitler i-a cruțat viața. I a cruțat o ca să-i arate că cu toată împotrivirea sa, visul unei Germanii mari s'a împlinit.

Se crede că nici în judecată nu va fi dat. Acum după vizita lui Hitler la Roma, Ducele Mussolini l-ar fi rugat pe Hitler să l lase în pace pe Schuschnigg că și așa nu mai prezintă nici o primejdie pentru Germania cea nouă. Ziarele cred a ști că fostul cancelar va merge în Italia, unde își va petrece viața de aci înainte.

Ultima zi a lui Hitler în Roma

In cea din urmă zi a vizitei cancelarului Hitler în Italia s'au desfășurat mari manevre militare. Aeroplane grele de bombardament s'au ridicat din mai multe ascunzișuri de pe coasta mării Mediterane. Unele din aceste avioane erau încărcate cu câte 10 mii de bombe. Intr'o clipă 400 de aeroplane au atacat portul Furbara din care — dacă atacul era adevărat — nu rămânea nici peatră pe piatră. După săvârșirea atacului cele 4 sute de aeroplane au defilat prin fața lui Hitler sburând la o mică înălțime.

Dela Furbara dnii Hitler și Mussolini au plecat la o mică depărtare, unde făceau manevre câteva divizii motorizate.

In ziua de Miercuri 11 Mai, Cancelarul Hitler s'a întors în Germania

A munci nu-i rușine!...

Otto de Habsburg și frații săi nădăjduiau să mai ajungă încă odată pe tronul Austro-Ungariei. Au trăit el fără să muncească până la venirea lui Hitler. Acum le-a trecut pofta de domnie și — zice-se — s'au hotărât să se apuce de lucru. Otto de Habsburg, cel mai mare dintre fii, și acela care era poreclit în familie »împăratul», a intrat funcționar într'o mare întreprindere din Belgia. Ceilalți doi frați mai mici au intrat practicanți într'o facrică. Ucenici cum se mai spune în limba noastră.

O fi cam neplăcut pentru prințișori să facă cunoștință cu greul muncii. Dar se vor obișnui cu vremea. Căci a munci nu-i rușine și nu toți pot avea norocul să fie împărați...

Noutăți — Știrile săptămânii

PREOȚII MISIONARI. Din Japonia ne sosește următoarea știre: Pe linia ferată dintre orașele Peking-Suanting, în China, a fost împușcat un preot misionar francez cu numele Frederic Fourre. Cu prilejul unei percheziții la locuința misionarilor, preotul Fourre a tras patru focuri de revolver împotriva reprezentanților autorității japoneze. Funcționarii poliției l-au împușcat pe loc. Se spune că preotul de multă vreme a avut o atitudine dușmănoasă față de japonezi.

Noi știm că preoții misionari sunt trimiși în lume ca să aibă grijă de sufletul oamenilor. Ei sunt martiri ai credinței, atunci când se prăpădesc în slujba pe care și-au ales o. Dar preoți misionari cari umblă cu pistol, aceia numai preoți nu se pot chiema. Arma preotului este crucea, nu pistolul.

REFUGIAȚI OMORÂȚI în timpul războiului au fost aflați de abia în zilele trecute la hotelul »Splendid« din Dorohoi. Sub dușumeaua unei camere dela hotel s'au aflat 20 de cadavre. Poliția bănuește că în timpul revoluției s'ar fi refugiat aci niște oameni bogați, cari au fost atacați de bandiți și jefuiți apoi omorâți. Ca să li se piardă urma, bandiții au îngropat pe cei uciși sub dușumea și au presărat var nestins peste cadavre. Autoritățile caută personalul hotelului de pe acea vreme care ar putea da informații în legătură cu această descoperire.

GENERALUL COMANDANT al corpului de armată din Roma, Siciliani, a murit cu câteva clipe înainte de a începe parada militară în cinstea cancelarului Hitler. Generalul Siciliani, care era un foarte bine cunoscut ofițer, era ales să conducă capul defilării armatei italiene de uscat.

PAPA NU RECUNOAȘTE și nu voiește să binecuvinteze căsătoria Regelui Zogu al Albaniei. Regele Albaniei este de religie islamică, asemănătoare cu cea turcească. Regina este de religie romano catolică. Papa ar fi dorit ca copiii ce se vor naște din această căsătorie să fie botezați în religia romano catolică. Se vede însă că Regele Zogu nu a voit acest lucru și astfel s'a născut ceartă între Vatican și regatul Albaniei.

HOTĂRÂRI CARI NE FAC DE RUȘINE. »Uniunea avocaților din România« a luat o foarte sănătoasă hotărâre: Până la cercetarea actelor de cetățenie nici un avocat jidan să nu mai poată apăra procese în fața Tribunalelor. Hotărârea aceasta a fost ținută până acum. Tot „Uniunea avocaților" a luat acum iar hotărârea să dea voe avocaților jidani să poată apăra procesele.

Când va fi luată la noi o hotărâre care să nu mai fie schimbată a doua zi?

ALȚI LEGIONARI OSÂNDIȚI. Curtea de Apel din Brașov a judecat în săptămâna trecută apelul făcut de cei 10 legionari cari au fost osândiți între un an și un an jumătate închisoare. Curtea de Apel a respins apelul legionarilor menținând pedepsele date de Tribunal. Ei au fost dați în judecată sub învinuirea că au provocat dezordine la un congres studențesc ținut la Tg. Mureș în anul 1936. Osânda studenților rămâne astfel definitivă.

PENTRU »LUNA BUCUREȘTILOR« căile ferate române acordă o reducere de 50 și 75 de procente. Reducerea este valabilă între 9 Mai și 9 Iunie. Intre aceste date călătorii cari pleacă la București din oricare parte a țării, vor cumpăra un bilet întreg, care dacă va fi vizat la Expoziție, va fi valabil și la întoarcere.

Reducerea de 75 la sută ține de Vineri noaptea ora 12 până Luni noaptea ora 12, în fiecare săptămână până în ziua de 9 Iunie.

REVĂRSĂRI DE APE grozave s'au abătut asupra Turciei. Din cauza ploilor căzute în ultima vreme s'a revărsat râul Orontos din provincia Antichia. Numeroase sate au fost acoperite de ape. In orașul Antichia au pierit în valuri 30 de persoane. Numărul celor morți se pare a fi mult mai mare. Aceasta este a doua nenorocire care cade asupra Turciei. Acu-s 3 săptămâni, un cutremur de pământ catastrofal a nimicit zeci de sate. Acum coboară altă pedeapsă. Să fie un semn dela Dumnezeu pentru păcatele oamenilor?

BUNURILE COMUNALE vor fi puse în valoare de către comunele cărora aparțin. In acest scop a fost alcătuit un decret lege și se va înființa și o direcțiune generală la Ministerul de Interne. Comunele vor putea înființa taxe speciale pentru valorificarea bogățiilor naturale și se vor putea însoți, formând uniuni comunale, pentru a putea lucra mai ușor și cu mai mult folos

M. SA REGELE A BOTEZAT al 18 lea copil al unui locuitor din județul Roman. Fericitul părinte se numește Neculai Covrig. La botez au luat parte toți reprezentanții autorităților, în frunte cu prefectul județului. M. S. Regele a dăruit noului născut suma de 8000 de lei și îmbrăcăminte de 2000 de lei.

Norocos copil, să aibă naș pe M. Sa Regele.

TÂRGURILE ȘI BÂLCIURILE din zilele de Duminecă și sărbători legale au fost oprite. In această privință Sf. Patriarhie și Ministerul de Industrie și Comerț, au dat dispozițiuni prefecturilor de județe să iee măsuri. Nici chiar bâlciurile autorizate de județ nu vor putea funcționa în sărbători legale. Vor fi deschise numai piețele de alimente, și acestea numai până la ora 10 dimineața.

MICII AGRICULTORI vor primi însemnate premii în bani. Nu toți micii agricultori vor primi premii, ci aceia cari vor îngropa porumb de nutreț de pe o întindere de 5 mii de metri pătrți, adecă un pogon sau 20 de prăjini.

Premiile sunt în număr o mie, în sumă de 1000 de lei. Aceste premii se vor da numai în comunele unde sătenii nu au cultivat până aci acest soi de nutreț.

NICI TRIBUNALELE nu sunt cruțate de hoți. Indrăzneala lor nu cunoaște margini. In Tribunalul din Cluj hoții au spart o tutungerie. Cu toată paza mare care se află în acel loc, unde este și poarta închisorii păzită de gardieni, hoții totuși au putut pătrunde înlăuntru. Se vede bine că străjile au adormit...

Bună pază!

CONSUMUL DE ZAHĂR în anul 1938 se poate face după socoteala de pe luna Martie. In această lună s'au consumat 1015 vagoane de zahăr în toată țara. In chipul acesta la an se vor consuma cam 12 mii de vagoane zahăr. Față de anul trecut, în anul acesta consumul de zahăr va întrece. Cu toate acestea, zahărul nu se ieftinește.

Bun de imprimat.

Tipografia Astra Ardeleană S. A. R. — Cluj, Calea Moților 59.